

ASSIMILATIE VAN FAMILIENAMEN

Elke genealoog weet dat hij zich in zijn opzoekingen voor zijn stamboom, niet mag vastklampen aan een strikte schrijfwijze van zijn familienaam. Indien hij zich enkel zou beperken tot akten die de familienaam in exact dezelfde schrijfwijze weergeven als de tegenwoordige vorm, dan zou hij heel wat akten betreffende zijn verwanten over het hoofd zien, ja zelfs volledige verwante takken miskennen. Maar in deze valkuil trapt enkel nog een niet-voorgelichte beginnende genealoog. Ook het omgekeerde is een valkuil: akten betreffende personen met een familienaam gelijk aan de gezochte, hebben soms helemaal niets met de eigen familie te maken. Veel familienamen kunnen op veel plaatsen gelijktijdig ontstaan zijn, bv. wanneer de familienaam afgeleid is van een beroep, plaats, eigenschap of een voornaam, enz. Niet alle families De Backer, van Hille, De Bruyne, enz. zijn terug te brengen tot één stamfamilie, want er waren in het verleden namelijk wel meer bakkers, meer dan één heuvel (E: hill) om naar genoemd te worden of meer dan één stamvader met een opvallende bruine haardos of tint.

Voor weinig voorkomende of ongewone namen bestaat er echter een veel vaderlijke valkuil, nl. het verschijnsel van wat we "assimilatie van familienamen" zouden kunnen noemen: het wijzigen van een in werkelijkheid uitheemse naam, die fonetisch of in geschreven vorm een lokaal bekende en verspreide naam benadert, in die lokale familienaam. M.a.w. de naam wordt eerst foutief geïnterpreteerd als een variant van een lokaal bekende naam, en dan — bij wijze van een soort "rechtzetting" — in akten als die lokale naam geschreven, in welke vorm ze in voor alle volgende generaties systematisch verder wordt gebruikt.

Zelf hebben we hiervan enkele voorbeelden in de eigen genealogie gevonden. Moeilijkheden om, ondanks hardnekkige pogingen bepaalde familietakken genealogisch aan te sluiten aan een grote genealogisch onderling verbonden groep van zelfde familienaamdragers uit éénzelfde dorp of stad, werd op deze manier uiteindelijk — zij het in negatieve zin — opgelost, toen we de bewijzen vonden dat de stamvaders van die lastige takken een weliswaar gelijkende, maar genealogisch totaal vreemde naam droegen.

In het leperse komt vanaf de vroege jaren 1500 een familie Donche voor, vooral in het dorp Zonnebeke, maar ook in de nabije stad leper en in de omliggende dorpen. De voornaamste varianten in de naam, die genealogisch aantoonbaar tot dezelfde familie behoren zijn: Donche, Donce, Dons(s)e. Alle huidige naamdragers stammen uit deze tak. De meest voorkomende varianten die we aantreffen, zowel in het verleden als het heden is Donche. De variant Donce stierf uit in 1958. Van de variant Donse bestaan op heden nog enkele vertegenwoordigers in het Antwerpse.

Ondanks de vernietiging van de originele archieven van de stad leper, konden we dank zij enkele genealogische fondsen een goed gedocumenteerd, maar verder onsitueerbaar genealogisch fragment samenstellen betreffende een familie van leperse glazeniers:

Jacob Donche, geboren rond 1570, gehuwd met Catheline Bruleyns. Zij overleed te leper op 16 oktober 1638 als poorteres. Volgens een kwijtscheldingsakte van 16 augustus 1639 (1) hadden zij volgende kinderen:

FC = Fonds Cordonnier, SAI
FM = Fonds Merghelynck, KBB afd. handschriften
KBB = Koninklijke Bibliotheek Brussel

KI = Kasselrij leper
RAB = Rijksarchief te Brugge
SAI = Stads Archief leper

(1) KBB, FM 129, dl. 40, p. 713 ("quytschelding" van 16 aug. 1639).

1. Roland, (2) huwde na kontrakt van 8 juni 1618 te leper en kerkelijk in de Sint-Niklaaskerk te leper op 3 juli 1618 (3) met Anna Guillelmina van Werveke, geboren op 1 oktober 1594 te leper Sint-Maarten. Hij was glazenier te leper en overleed rond 1647.
2. Cathelijne, huwde na kontrakt van 17 januari 1628 te leper op 20 februari in de Sint-Niklaaskerk (4) met Matheus Hebbens. Zij wordt bij het sluiten van het huwelijkskontrakt geassisteerd door haar vader en broer Roland Donsse. Op 16 augustus 1639 zijn hun beide kinderen onder voogdij van o.a. hun oom Roland.
3. Carel, geboren rond 1602 (39 jaar in 1641). Hoogstwaarschijnlijk deze Charles fs Jacques Donche, poorter van leper die tussen 26 februari en 3 maart 1629 te Poperinge Sint-Bertijns huwt met Maria Reubrecht, dochter van Jan (5). We zien hem ook voorkomen in een lijst van weerbare mannen: *Caerle Doensse fi(liu)s Jaques ghehuwet oudt xxxix jaren glaesemaecker woonende tYpre van middelbaere stature bruin van haire en(de) baert.* (6). We vinden hem ook terug in de kerkrekeningen van Zillebeke van 1626-1627, waar hij vermeld wordt als glazenier die er de vensters herstelt voor een bedrag van 23 pond 10 schellingen. In 1628-1629 worden nog door hem vensters hersteld voor een bedrag van 10 pond (7).
4. Maria, die op 3 Mei 1614 in de Sint-Niklaaskerk te leper huwt met Guilelmus Ledou (8), keurbroeder van Poperinge. Zij overleed vóór 16 augustus 1639, wanneer haar man voogd is van hun vijf kinderen.

Carel en zijn broer Roland vinden we herhaalde malen terug in de rekeningen van de gilde van schilders, beeldhouwers en glazeniers van leper (9):

- 1635-1636 Roland Donse, meester glazenmaker
Charles Donse, meester glazenmaker
- 1636-1637 Roland Donse, klerk van de gilde
Roland Doensse, leerling
- 1637-1638 Charles Donse, assistent beeldsnijder
Roland Donse, meester beeldsnijder
Charles Donse, meester beeldsnijder
- 1638-1639 Roland Donse, glasschrijver
- 1639-1640 Roland Donse, glaswerker
- 1640-1641 Roland Donse, glassnijder
- 1642-1643 Roland Doensse, glaswerker en klerk van de gilde
- 1646-1647 Roland Donse, assistent van de hoofdman van de gilde
- 1647-1648 vermelding van de weduwe van Roland Donsse
- 1650-1651 Charles Donse, assistent van de hoofdman van de gilde

(2) A. MERGHELYNCK, *Recueil des généalogies inédites de Flandre* (Brugge, 1877, 2 delen) p. 392. In dit werk verkeerdelijk vermeld als Richard Donche (ongetwijfeld een drukfout, gezien A. Merghelyncks persoonlijke nota's die fout niet bevatten), en gehuwd op 3 april 1618 te leper Sint-Maarten (ook niet helemaal correct). Merghelynck die als geen ander met de familienamen uit het leperse en Veurnse vertrouwd was, schreef ook Donche, wetend dat dit de meer voorkomende variante vorm is.

(3) KBB, FM 33, dl. I p. 35 alsook FC 9 (huwelijkskontrakten poorteriej leper) en F. BAUWEN, *Huwelijken stad leper, 1601-1650* (leper, 1991): *Donce Roelant x Van Werviken Anna.*

(4) KBB, FM 33, dl. III p. 196 alsook FC 16 p. 349 (huwelijkskontrakten poorteriej leper) en F. BAUWEN, zie hoger: *Donse Catherine x Matheus Hebbens.*

(5) KBB, FM 18, periode 1527-1700 en FC 9 (huwelijken poorters leper).

(6) (RAB, KI, 3de reeks nr. 147. Zie ook P. DONCHE, Leeftijd, herkomst, afstamming, beroep, huwelijks staat en signalement van een compagnie keurlingen in de kasselrij leper, in: *Vlaamse Stam*, jg. 26, 1990, pp. 531-545.

(7) *Iepers Kwartier*, ts., dl. 9, p. 164.

(8) F. BAUWEN, zie hoger: *Donce Maiken x Guilelmus Ledou.*

(9) FM 152ter B.

We vinden ook nog een Gillis Donse:

1648-1649 Gillis Donse, glazenier en schilder

1651-1653 Gillis Donse, klerk

Vermoedelijk is Gillis Donse een zoon van Roland of Carel. Omdat hij voor het eerst voorkomt, onmiddellijk na het overlijden van Roland menen we dat hij eerder een zoon is van Roland dan van Carel. Roland, geboren rond 1590 kan best in 1643 een volwassen zoon gehad hebben die hem opvolgt in het ambacht. Zeer waarschijnlijk ook is deze Gillis de *Algidius Doensse*, overleden te Antwerpen als jezuïet-lekebroeder in het professiehuis aldaar op 8 februari 1679, afkomstig uit leper en glazenier. Over hem is uit het archief der Jezuiten bekend dat hij 3 jaar te Roermond verbleef waar hij de Jezuitenkerk voorzag van glasramen, die geprezen werden als een mooi kunstwerk (10).

Meer dan vijftien jaar is dit genealogisch fragment onverbonden gebleven met de grote groep der verbonden naamgenoten uit het leperse. Het antwoord vonden we uiteindelijk in de indices van de huwelijksregisters van de parochies van leper van archivaris Jean Jacques Lambin (1ste helft 19de eeuw) (recent uitgegeven) daar lazten we immers dat op 7 juli 1590 ene Doens Jaques huwde met Catharine Brullez. Jacques Doens staat er vermeld als afkomstig van . . . Middelburg (11).

Hiermee komen we meteen ver buiten het geografisch gebied waar we de familienaam Donche voornamelijk aantreffen nl. de kasselrijen Veurne en leper en de stad Diksmuide. Het enkele malen geschreven worden als Doens(s)e in de archiefbronnen betreffende Carel, Roland en Gillis was ons vroeger reeds opgevallen als een nauwelijks elders aangetroffen variant, maar door het overwicht van de "klassieke" varianten Donse, Donce in de bronnen leek dit op het eerste zicht niet zo belangrijk. Enig daaropvolgend verkennend onderzoek in Zeelandse archiefinventarissen leverde echter meteen heel wat vermeldingen op van Doense's, zodat deze familienaam daar een lokaal verspreide familienaam is.

Maar niet alleen in Zeeland is de naam Doens(e) terug te vinden. We ontdekken rond dezelfde tijd ook vele naamdragers Doens in Duinkerke (12), toch weer dicht in de buurt. Volgens de geschiedschrijver van de Duinkerke scheepvaart, H. Malo zijn het allen afstammelingen van Jan Doens, geboren rond 1600, afkomstig van . . . Vlissingen. Vlissingen ligt op een boogschuit van Middelburg in Zeeland. Heel wat kapersfamilies zijn volgens deze Duinkerke auteur trouwens afkomstig uit Zeeland (13).

De Jaques Doens zag zijn naam en die van zijn kinderen door de leperse stadsambtenaren geassimileerd worden met de naam Donche, die een lokaal reeds voorkomende naam was.

(10) A. PONCELET, *Nécrologie des Jésuites de la province Flandro-Belge* (Wetteren, 1931).

(11) F. BAUWEN, zie hoger, deel 1, 1570-1600. *Doens Jaques van Middelburg x Catherine Brullez.*

(12) J. CAILLIAU, *Indices huwelijken Duinkerke.*

(13) H. MALO, *Les Corsaires Dunkerquoises et Jean Bart*, 3 delen, Paris, 1913-1914. Deel II, p. 340: Jan Doens van Vlissingen, kaper, kapitein van het schip le Saint-Pierre, werd genaturaliseerd en trok zich terug op Martinique (1669-1770). Zie ook: P. DAUDRY, *Familles de la Marine Dunkerquoise*, Westhoek Editions, Dunkerque, 1989.

Met de kennismaking met een familie Doens(e) uit Zeeland komt ook meteen een reeds lang geleden in de registers van het Brugse Vrije gevonden en totaal onsitueerbaar gebleven Gheeraerd Donche, poorter van Vlissingen, weduwnaar en vader van Maarten in 1619 in een ander daglicht te staan (14). Ook hij is wellicht een rasechte Zeelander, wiens familienaam (Doense) door de klerken die de registers van het Brugse Vrije bijhielden, geïnterpreteerd werd als Donche. Toen waren er immers wel heel wat vertegenwoordigers van die naam te Diksmuide, maar ook in het Diksmuidse, die heel wat sporen nalieten in de schepenregisters van het Brugse Vrije, maar wel degelijk te situeren zijn als leden van de Diksmuidse tak.

Nog een ander voorbeeld is eveneens in het Ieperse te situeren. Alle huidige naamdragers Donche stammen af uit een stam te Zonnebeke bij Ieper. De parochie-registers van Zonnebeke en van zeer talrijke dorpen uit de streek zijn verloren gegaan in de Eerste Wereldoorlog, evenals het zo belangrijke Ieperse stadsarchief. Een genealogie opmaken in die streek is dan ook geen sinecure. Maar door een zo uitgebreid mogelijke waaier van bronnen te raadplegen en elk gegeven hoe klein en onbetekend op het eerste zicht ook, niet te veronachtzamen, kon toch een afstammingslijn tot begin der jaren 1600, steeds te Zonnebeke, gevolgd worden en konden de meeste naamgenoten vermeld in de indices op de parochieregisters toch genealogisch gesitueerd worden.

Toch bleven we met een tweede afzonderlijke tak te Zonnebeke zitten. Het leek ons dat deze tak en de hoofdtak ergens vroeg of laat van éénzelfde voorouder zouden afstammen. Deze kleinere tak, uitgestorven in de 19de eeuw stamde af van een Noël Donche, geboren rond 1560, wiens kinderen erg mobiel waren rondom de stad Ieper en zowel te Boezinge, Vlamertinge, Elverdinge, Dikkebus en Reninge aangetroffen worden. In de vierde generatie vestigt Rogier Donche, zoon van Noël, zoon van Charles, zoon van de eerste Noël zich definitief in Zonnebeke. Waarschijnlijk woonde hij in de wijk van Zonnebeke die grenst aan de stad Ieper, want zijn kleinkinderen treffen we ook aan in de parochie Sint-Jacobs te Ieper, de dichtst bij Zonnebeke gelegen parochie welke zich ook tot buiten de stadsmuren uitstrekte.

Wat opviel aan deze eerste generaties in deze tak was dat de voornamen ietwat ongewoon waren. Noël was vader van een Charles en een Noël, Charles vader van een Simon, Noël, Jan en Medardus, deze laatste Noël, vader van een Rogier, zelf vader en grootvader van een Rogier. Noël en Rogier zijn voornamen die we nergens anders aantreffen onder de naamgenoten in de kasselrij Veurne of de kasselrij Ieper of te Diksmuide. Het was ons al eerder opgevallen dat ook het geven van voornamen een zeker streekgebonden karakter vertoont. Zo bv. is de voornaam Renault (= Reginald) zeer populair in de tak in de kasselrij Veurne en te Diksmuide in de 15de, 16de en 17de eeuw. In de 17de eeuw wordt ook Vincent en Adriaan populair in de Diksmuidse tak. Geen enkele van deze voornamen komt voor in de Zonnebeekse tak. In een nog onaangehechte tak in het Veurnse is dan weer Omaar een zeer populaire voornaam en bijna uitsluitend in die tak.

Daarom leek het ons interessant om na te gaan waar de voornaam Noël populair was in het eind van de 16de eeuw. We beschikken voor de kasselrij Ieper over een zeer interessant document daartoe, nl. een lijst van katholieken en

gereformeerden uit 1568 (15). In de 29 woonplaatsen in Westieperambacht komt op 3.134 gezinshoofden de voornaam Noël slechts 1 maal te Sint-Jan (bij Ieper), 1 maal te Langemark (bij Ieper), maar 4 maal te Komen voor. Ook vonden we in 1542 in een volkstelling te Komen een Noël Doens (16).

Over de stamvader Noël weten we niets meer dan dat dit zijn voornaam was. Over zijn beide zonen vonden we wel diverse sporen in allerlei documenten:

Noël Donche, geboren rond 1560. Hij had twee zonen (17):

1. Charles, geboren omstreeks 1580 (18). Hij huwde Petronilla Bousette, dochter van Simon (19). Zij kochten op 12 oktober 1617 het buitenpoorterschap van Ieper. In de koopakte wordt hij genoemd *Charles Donse fs Nowel*, vermeld als *vreemde*, d.w.z. géén poorter van Ieper en wonend te Vlamertinge (20). Hij overleed te Vlamertinge op 16 september 1633 als poorter van Ieper (21). Na zijn overlijden werd een staat van goed opgemaakt (22). Op 8 mei 1638 wordt door de weeskamer van de kasselrij Ieper octrooi verleend aan de voogden tot het verkopen van een herberg te Vlamertinge.
2. Noël, geboren in of vóór 1590 (34 jaar in 1625). Op 13 juli 1615 vinden we te Boezinge een gezin bestaande uit Noël Donse en Jeanne Couvreur, met 2 *knaepen* (knechten) (23). In de lijst werd naderhand het aantal personen van dit gezin (*iiii*) doorgehaald en gewijzigd in *ijj*. Het gezin van Noël Donse te Boezinge wordt in de daaropvolgende jaren 1617, 1618 en 1619 steeds vermeld als bestaande uit drie personen, evenwel zonder alle gezinsleden bij naam te noemen (24).

Noël wordt ook vermeld op 3 februari 1625 in een monsteringsrol te Boezinge: *Noël Donche oudt xxxij jaeren, van Verlinghem, wonen(de) te Boezyn(ghe), middelbaer, cast(aign)e met een ciquatrisse in tvoorhoofd met als wapen: musket* (25). Een lijst van 2 juni 1632 vermeldt hem als: *Noel Donche fs Noel oudt xLij jaren woonachtigh te Boezyn(ghe), ghehuwet vierschoote persoon, castagne van haere en(de) baerde*, met als wapen: musket (26). Nog diverse andere lijsten van weerbare mannen vermelden hem te Boezinge: als soldaat met musket op 4, 11 en 12 februari 1625 (*Noel Donche*), 10 juli en 1 december 1637 (*Noel Donse*) (27) en als corporaal te Boezinge op 7 juni 1631 en 25 mei 1633 (*Noel Donse*) (28).

(15) RAB, Registers Brugse Vrije, nr. 16222, fo 323v.

(16) SAI (vroeger RAB), KI, 3de reeks, fo 4, lijst van 24 juni 1542.

(17) KBB, FM 121 (= FM 129, dl. 21) p. 132 een *octrooy ter weesende* van 8 mei 1638 i.v.m. de verkoop van een herberg te Vlamertinge; FM 123, dl. XI (= FM 129, dl. 40), p. 172, *quytschelding* van 3 juni 1638.

(18) Zijn twee zonen Simon en Noël waren reeds in 1633 meerderjarig.

(19) Vermeld in het *octrooy ter weeserie* en de *quytschelding*, zie hoger.

(20) KBB, FM 21, deel 3; FM 18 periode 1527-1700; FM 24, originele buitenpoorterboeken van de stad Ieper, deel I, p. 150v; SAI, FC 9, index op huwelijken van poorters: *Donze x Bouchette* ts. 10 en 21 okt. 1617.

(21) KBB, FM 123, deel XI (= FM 129, deel 40) p. 712 (*quytschelding*) van 9 juli 1638 vermeldt zijn overlijdensdatum.

(22) KBB, FM 4bis. De originele staat van goed is echter verloren bij de vernieling van het Iepers stadsarchief.

(23) De knapen hebben als voornamen: Jacob en Roeland, *cnaep* wordt in het oud Nederlands gebruikt in de betekenis van knecht, niet in de betekenis van adolescent.

(24) SAI (vroeger RAB), KI 3de reeks, 98 (13.7.1615) en KI, 2de reeks, 118 (1.10.1617, 4.8.1617, 1.10.1617, 4.8.1618, 11.1618, 3.1619, 10.1619 en 11.1619) (rekeningen van het maalrecht).

(25) SAI (vroeger RAB), KI, 2de reeks, 189, 3de stuk, fo 9.

(26) SAI (vroeger RAB), KI, 3de reeks, 147, lijst 2.6.1632 fo 18v. De volledige lijst werd gepubliceerd in: P. DONCHE, Leeftijd, herkomst, afstamming, huwelijks staat en signalement van een compagnie keurlingen in de kasselrij Ieper, in: *Vlaamse Stam*, jg. 28, nr. 10 (okt. 1992), pp. 495-509.

(27) SAI (vroeger RAB), KI, 2de reeks, 171 en 189.

(28) SAI (vroeger RAB), KI, 2de reeks, 147 en 171.

(14) L. VANDAMME, Peiling naar de religieuze gezindheid op het platteland rond Ieper in 1566, in: *Westhoek Genealogisch Jaarboek V*, Dikkebus, 1988, pp. 179-211.

De vermelding van *Verlighem* is opzienbarend. Verlighem, is een gehucht gelegen op de noordelijke oever van de Leie en behorend bij het dorp Frélinghien waarvan de parochiekerk ten zuiden van de Leie staat. Verlighem is de Vlaamse vertaling van Frélinghien. Administratief behoorde dit tot de kasselrij Ieper. Thans is Verlighem het gehucht Le Touquet-sous-Warneton (Waasten) (29). Dit brengt ons dus meteen in het Franssprekende gedeelte van Vlaanderen en in de buurt van Komen waar zoals hoger aangehaald, de voornaam Noël populair is.

Zeer vermoedelijk is Verlighem wel degelijk zijn plaats van herkomst en niet een plaats waar hij tijdelijk verbleven heeft, vooraleer in Boezinge op te duiken. Immers een onlangs in 1992 door het Rijksarchief te Brugge aangeworven archiefstuk brengt hier duidelijkheid over. In de huiszoeking uit 1610 te Wijtschate en Zillebeke vinden we Noël terug. *Noël Donche fs Noël van Verlighem, ghehuwet over ij jaeren te Zillebeke met Jeanne Couvreur fa Guill(aum)e d'Ennetières, hier ghewoont over vier jaeren, te voeren te Vlamertinghe, hebben gheen kinderen, is een kleermaker, es laet* (30). Zijn afkomst uit Franssprekend Vlaanderen is dus wel zeer duidelijk. Bovendien huwde hij met een meisje uit zijn geboortestreek: Jeanne (merk op: niet Johanna) Couvreur uit Ennetières (8 km. ten westen van Rijsel).

Hij was dus afkomstig van Verlighem, woonde tot 1606 te Vlamertinghe (waar ook zijn broer Charles gesitueerd is), daarna te Zillebeke, waar hij in 1608 huwt en tussen 1610 en 1615 verhuist hij naar Boezinge, waar we hem tot in 1637 regelmatig terugvinden. Door zijn beroep van kleermaker was hij niet aan grond gebonden en kon hij zich gemakkelijk overal vestigen.

Was er een familie Donche in het uiterste Zuiden van de kasselrij Ieper? Dit blijkt in elk geval niet uit de klappers op de parochieregisters. Wel komen in de parochies Nieuwkerke en Wulvergem, zeer veel vermeldingen voor van de familienamen Donse die vanaf de 18de eeuw als Donze geschreven worden. Heden ten dage zijn er daar nog steeds enkele vertegenwoordigers van de familienaam Donze.

Helaas zijn ook hier de originele parochieregisters tijdens de Eerste Wereldoorlog verloren gegaan. Allerlei andere bronnen laten wel toe fragmenten samen te stellen, die verbanden tussen de naamdragers tonen.

Gelukkig is binnen de genealogische vereniging Groupement Généalogique de la Région du Nord sinds de jaren 1980 een continue stroom bronnenpublicaties betreffende Noord-Frankrijk op gang gekomen, waarin ook heel wat bronnenmateriaal betreffende Verlighem gepubliceerd werd (31). En inderdaad treffen we daarin talrijke Donze's in aan en zelfs twee Noël Donze (resp. gehuwd in 1605 en 1639). Alle bronnenpublicaties werden doorgenomen op zoek naar Donze of Donse's. Het is precies in Verlighem of in de onmiddellijke nabijheid (bv. Erquinghem-sur-Lys, Houplines, Quesnoy-sur-Deule, Armentières) dat de hoogste concentraties van de familienaam Donze aangetroffen worden.

(29) Verlighem / Frélinghien mag niet verward worden met het dorp Verlingehem dat ook bestaat (enkele km. verderop Zuid-Oostwaarts). Voor de uiterst complexe historische geografie van het grensgebied der kasselrijen Ieper, Waasten en Rijsel, zie vooral: J.M. DUVOSQUEL en C. LEMOINE-ISABEAU, *La Région de Comines-Warneton, Sept siècles de documents cartographiques et iconographiques*, (Gemeentekrediet Brussel 1980).

(30) Bewerkt door: J. COOPMAN, *Huiszoekingen (Volkstellingen) 1610 te Wijtschate en Zillebeke*, 1993, (bibl. V.V.F.-Oostende II-2b / 359).

(31) De reeks *Travaux et Etudes généalogiques Flandres-Hainaut-Artois* van de G.G.R.N. telt 124 bronnenpublicaties (*Recueils*), en de *Nouvelle Série* daarvan nog eens reeds meer dan 60 publicaties. Bijzonder nuttig voor ons waren: Recueil n° 16: P. POVOAS: *Verlighem, Mariages 1600-1639*, 1987. Ook uit het tijdschrift van de vereniging G.G.R.N., nl. *Nord Généalogie*, was het artikel van A. VERBEKE en Ch. CUVÉLIER, *Contrats de Mariages chez Me. G. Desmarescaux, Notaire à Verlighem de 1638-1692*, 1982 Nr. 5, pp. 355-374 en 1983 nr. 2, pp. 116 e.v. en van L. HAZEBROUCK, *Contrats de Mariages à Verlighem*, 1985 nr. 4 blijkt de sterke concentratie van de familienaam Donze uit Verlighem.

Alles wijst er dus op dat de kleinere losstaande tak van Donche's te Zonnebeke, genealogisch niet behoort tot de tak waarvan alle huidige naamdragers afstammen, maar dat de stamvader Noël Donche / Donze zijn familienaam geassimileerd zag met deze van een reeds eerder aanwezige familie Donche.

Tenslotte willen we nog een laatste voorbeeld geven, dat ons medegedeeld werd door de heer P. Danz uit Dokkum (NL), kleinzoon van Peter Danz, geboren Keulen 1876, zoon van Heinrich Danz, geboren Keulen 1844, zoon van Christian Dantz, geboren Keulen 1809, zoon van Josephus Danse, geboren Keulen 1768. Deze laatste was scharen- en messenslijper en zoon van Josephus . . . Donche, geboren te Viuz-en-Sallaz (Haute-Savoie, ten Oosten van Genève), slijper van beroep die met een militair arts uit de Franse Haute-Savoie overgekomen was. Hij was zoon van Claude Donche dit Mollinet en Gasparde Gaillard dit Pallud (32).

Ook thans zijn er nog heel wat naamdragers Donche in de Haute-Savoie en veel wijst erop dat zij alle hun wortels hebben in het dorpje Saint-André de Boège (vlakbij Viuz-en-Sallaz), waarvan de verst bekende voorvader is Pierre Donchoz dit Reybaz, geboren rond 1560. Het bestaan van een homonieme familie in de Franse Haute-Savoie was ons al veel langer bekend, zij het dat wij nimmer ook maar enig spoor of zelfs maar iets, hoe klein ook dat in de richting van Zuid-Oost Frankrijk wees, gevonden hebben die een verband met Vlaanderen zou laten vermoeden.

Maar waar het hier om gaat is de naamsverandering van Donche naar Dantz / Danz. De heer Danz bevestigde ons dat dit eveneens gebeurde door assimilatie, er was immers reeds te Keulen een familie Dantz / Danz. Dus ook hier hebben de stadsambtenaren en de religieuze bedienaars zich laten verleiden om de uitheemse naam te interpreteren als variant van een lokale naam en deze metterdaad te vervangen door die lokale naam. De naamverandering is hier wel vrij drastisch.

Naamassimilatie is dus wellicht van alle tijden en alle plaatsen en genealogen dienen er terdege rekening mee te houden. Het ontmaskeren van dergelijke gevallen van assimilatie geeft soms wel een beetje (alle verhoudingen in acht genomen) het gevoel van ontluistering dat ervaren wordt wanneer een kunstwerk, jarenlang toegeschreven aan een oude meester als Rembrandt of aan Van Gogh, bij diepgaander onderzoek ten onrechte en nog hoogstens misschien wel het werk van een tijdgenoot maar in elk geval van een veel mindere god blijkt te zijn. In ons geval is het snoeien uit de familieboom van enkele uitheemse takken die door wereldlijke en religieuze ambtenaren in het verleden ten onrechte op de stam werden geënt, gelukkig slechts met een klein verlies van de kruin gepaard gegaan.

P. DONCHE

(32) Telefonisch gesprek van 4 en brief van 5 juni 1993 van Ir. Peter Danz (De Zijl 3, Dokkum) met uitgebreide genealogie over 14 generaties teruggaand op Pierre Donchoz dit Reybaz, geboren rond 1560. De z op het einde van de naam komt veel voor in de Savoie, maar wordt niet uitgesproken en geeft alleen aan dat de voorgaande klinker kort en helder wordt uitgesproken. Frekwent voorkomende familienamen worden vaak verlengd met de naam van een hofstede of gehucht (Donche dit Reybaz, Donche dit Gay, Donche le Baron, Donche dit Mollinet, Donche Larpin, enz.) om ze te onderscheiden van andere takken.

(33) Voor de Vlaamse familie bestaat een reeds uitgebreide genealogie vanaf 1370, terwijl allerlei oudere losse vermeldingen teruggaan tot in 1280, en dit steeds in de kasselrij Veurne. M.a.w. reeds vanaf het tijdstip waarop familienamen in onze gewesten begonnen aangenomen te worden en overgeërfd werden komt de naam er voor. Of er enig verband is tussen de familie uit de Haute-Savoie en deze uit Vlaanderen is nog niet bevestigd of ontkend, noch zijn er ook maar enige aanwijzingen.